

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Plac: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy óra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyzeri beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsopetisorsért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Hétfő, aug. 11.

156. szám

Az aug. 14-iki választások.

Városunk képviselő testületében megválasztott helyek augusztus hó 14-én az az csütörtökön töltetnek be utczánkenti választás utján.

Tehát a polgárságnak ismét alkalma nyílik alkotmányos jogát gyakorolni s megválasztani azon férfiakat kiket arra, hogy érdekeit a törvényhatósági bizottságban képviselje, érdemeiknek tart.

Sajnos, hogy közéletünkben minden cselekménynek kisebb-nagyobb mértékben, a rugója mindég a politikai párt szempont. S így reménylenünk sem lehet, hogy eme nagyfontosságú dolognál is a pártkérdés ne szerepeljen. Ezt mutatja azon körülmény is, hogy itt is megindult már a mozgalom, s mindenik párt csoportosítja a maga híveit, mindenik párt nagy erővel készül akcióba lépni a kitűzött napon.

Azt természetesen találjuk, hogy mindenik a maga embereit akarja megválasztani, — de az már a közügy rovására menne, ha ezek a kitűzött férfiak tisztán csak párt emberek lennének és egyéb semmi.

A pártok megállapodtak már abban, hogy kikre fognak szavazni s ezen megállapodást hrül is adták a maguk híveinek.

A szabadelvű párt olyan férfiakat jelölt, kik mindenkor a város közjává, a polgárság érdekét munkálták s a kik párt tekintet nélkül a tiszta jóindulattól s okos előre látástól vezettetve töltötték be eddig is azon helyet, melyre most ismét kijelölve vannak. Van-e józanul gondolkozó ember, a ki be ne látná, hogy a szabadelvű párt nem politikai pártkérdést akar előtérbe tolni, mert kijelölt férfiai között vannak, nem pártjához tartozók is, — hanem igen is akart olyan embereket, kik a mint eddig is bebizonyították, hogy szívök minden dobánása a városért s annak polgárságáért vert, ugy szilárd jellemök s fedhetlen becsületességük záloga annak, hogy jövőre is csak a közjóra törekednek s a város jóllétéért fognak küzdeni.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

A TERMÉSZET A NÉPHITBEN,

tekintettel a dobsinai babonákra és népmondákra.*)

Irta: SZOJKA GYULA.

Hölgyeim! uraim! Uti társaságunkkal Dobsinára érve, programunk azon ígérete, a mely szerint itt felolvasás tartandó, beváltásra vár. Beváltásának kellemes kötelessége engem illet, ezen város szülőltjé.

Tusakodtam magammal, hogy vajjon miről beszéljek. Arról-e, a miről tudós collegáim értekeztek Miskolczon és Rosnyón, a vasgyártásról, a papirgyártás történetéről, vagy más ipari és kereskedelmi szakkérdésekről? Ugy vélekedtem, hogy jobb és érdekesebb, hogy ha ezekről szakemberek előtt szólnak a szakemberek. Avagy az erdészeti és a bányászati egyes helyiérdeki kérdéseit fejtegetsem? Csak nem hozok baglyot Athénebe. Hisz ezekben, uraim, ezen kérdéseknek gyakorlati megoldásán épen Önök fáradoznak. Igen, ha módot tudnék arra, hogyan kelljen ezen földnek — Dobsina földjének — kincseit, a melyek nem kalászáldásban, hanem a föld gyomrából napfényre hozott érczokban állanak, tisztelesen értékesíteni a város és lakói javára, akkor erről beszélni kötelességem volna. De ez oly probléma, a melyet egyes ember okoskodásai meg nem oldhatnak.

*) Szerző felolvasta a debreczeni kereskedelmi felsőbb tanintézet rendezte tanulmányi körut alkalmával Dobsinán.

Az egészségtan az iskolákban.

A legközelebbi népszámlálás megdöbbentő adatot nyújtott a magyar nép életképességére nézve, 1870-ben a tulajdonképi Magyarországban 13.561.245 lakosa volt, 1880. csak 13.728.622. tehát a népesség 10 év alatt csak 167077-el szaporodott, mely szám, szemben amaz körülménnyel, hogy európa legtöbb országában a népesség 30—35 év alatt, sőt itt-ott jóval hamarabb, — megkétszereződik, csaknem apadásnak mondható. Nem irányunkban ellenséges indulatu német tudósok, hanem a magyarok vetették fel e komoly kérdést: vajjon életképes e magyar faj? nem kell a pusztuló nemzetek sorában igatni? S a komoly tanulmányozás közben mindinkább erősebben domborodott ki az a tény melyet már uton-utfélen hangoztattak, hogy a gyermek halandóság nálunk szerfelett nagy. Sehoh Európában nem születik annyi gyermek, mint nálunk, de mit ér az, ha a gyermeknek feleség nem nő fel! 1882-ben 622.226 gyermek születet, de ugyan abban az évben 510.740 halott közül 274.931, tehát felénél jóval több ötéves életévét még be nem töltött gyermek volt. Ha valami, e megdöbbentő s teljesen hiteles számok mutatják a népszámlálások nagy fontosságát, s hogy nálunk sem voltak ezek eredménytelenek, mutatja az a körülmény, hogy a közelebb lefolyt 3 év alatt sokkal több történt a közegészség ügy érdekében mint az előtt évtizedek folyamán.

Hogy e fontos tényezők néhány év alatt gyökeres változásokat tenni nem lehet, az természetes s emellegve nem csodálkozhattunk, hogy a közegészségügyre vonatkozólag nálunk, nemcsak a falukon, de művelt városokban is sokszor találkoztunk miserabilis állapotokkal, oly nagy fontosságú kérdésben állami intézkedések soha sem elegendők, magának a népek kell érezni az egészség nagy fontosságát s tudni kell legalább a legegyszerűbb dolgokat, melyek a testi egészség megőrzésére vonatkoznak.

Ez az oka, hogy a nagy fontosságú állami intézkedések mellett (egészségügyi felügyelők, közorvosok, befásítás, csatornázás stb.) mindenki, ugy az állam férfiú, mint a szaktudós s humanista egyaránt sürgetik, hogy az egészségügy elemeit a népiskolák s népies iratok által minél inkább köztudattá tegyék.

Váljunk be őszintén, hogy e tekintetben édes-kevés történt. Nyolcz éve már, hogy az egészségügyi törvény (1876. XIV.) 42. §. határozottan elrendelte, hogy az egészségügy szempontjából főfigyelmet érdemlő szabályokat a népiskolákban tanítsák, sőt azt is elrendelte, hogy az egészségügyben első fokú

hatóság (szolgabíró, polgármester stb.) felügyelni tartozik, vajjon az oktatás megadott-e? Mindamellett ilyenmü oktatás, Magyarország 17 ezer népiskolája közül alig egy pár százan történik, sőt — a mistra szaporodó tan könyvirodalomban valóban csodálatos — még csak némileg használható egészségügyi tankönyvek s vezérkönyvek sincsenek a népiskolák számára.

Szigoruan tudományos szempontból véve az egészségtan nem is a népiskolába való. Minden pedagógus megegyezik abban, hogy a népiscola fő feladata az ismeretek elsajátítására szolgáló jó formán technikus eszközök (írás, olvasás, számolás, rajz stb) tanításán kívül csak az alaki képzés lehet, s azért az egész ismereteket a kis koruak számára mindig lehetőleg csekély terjedelemben s amennyire lehet, nem szakok szerint elkülönítve, hanem csoportosítva a főkép olvasmányok képesében kell a gyermekeknek nyújtani. De ha már politikai s gyakorlati okokból bevisszük a hazai népiskolákba a házi ipart s egyes gazdasági ágak tanítását, s ha még fontosabb okból tanítják az állam nyelvét a nem magyar ajku népiskolákban is: nincs valóságos okunk az oly fontos egészségügyi szabályok tanítása ellen tiltakozni. S különben is a törvény szavai s értelme világosan azt mutatják, hogy nem új tantárgyról van itt szó, melyet külön órákban kellene előadni, hanem oly ismeretek közléséről, melyeket a tanító alkalmilag nyújt növendékeinek, S ezt már régóta helyeslik, sőt követelik a szakférfiak. Maga a tanterv ajánlja, hogy a természetrajz tanításánál a hasznos és ártalmas növényekre, állatokra tekintettel kell lenni, alig van olvasó könyv, melyben vagy általános szabályok vagy gyakorlati példák által ne figyelmeztetnék a gyermekeket p. az éretlen gyümölcs evésének, a felhevült állapotban vannak rosz következményére, a tisztaságra s mindenek felett az iskola mindennapi rendtartása ezerszer alkalmit nyújt a tanítónak, hogy egészségügyi tanácsokat osztogasson. S mily nagy fontosságú dolgok ezek! A számtalan babona s koruzsolás neveltségessé tétele, a rajz, melyet előre haladottabb nemzetek házi szokásairól, lakásaik berendezéséről s életmódjáról nyújtunk, azok a tanácsok melyeket például a himlő oltására, az édességek, szeszies italok túlságos élvezetére, a nők erős mellfűzőire, az öltözetre, haj ápolásra stb. vonatkozólag mind megtermi gyümölcsüket s az iskolából a nép közé is kihatólnak. Ily ismeretek közlését követeli az egészségügyi törvény a tanítóktól s egyáltalán nem azt, hogy a már kitört betegségek pl. hideglelés, torok gyuladás, tüdővész orvoslására adjon tanácsokat s ez által a kuruzsolók számát szaporítva, a gyógyítás nagy előismereteket követel, melyeket

csak szakemberek, az orvosok, hasznos tanulmányozás s gyakorlat utján nevezhetnek meg, nagy hiba volna, ha a népiscola az ily dolgokban kontárkodnék; de az orvosok munkája is meg van könnyítve, s a közegészségügyön rendkívül sokat segítünk, ha a népiskolák segítségével köztudattá változtatjuk az eszközöket, módokat, a melyek e betegségek lehetőleg kikerülésére testünk épségére, megőrzésére vonatkoznak.

Nagy tehát az iskola hatása s igen súlyos hiba lenne, ha a tanítók e hatás felhasználásában késedelmeskednének. Hiszen a népiskolákat magukat is súlyos bűnnel vádolják e tekintetben. Épen nem kicsinyelhető adatok bizonyítják, hogy az iskolák legnagyobb részében részint a tantervek hiánya, részint maga az oktatás miatt sok gyermeknél kifejlik a rövidlátás, a belgörbülés s sápkórság, mely betegségekkel különben talán megmenekültek volna s igen sok ragályos betegség, különösen a rüh, himlő s diphteritis gyakran az iskola által terjednek el. Ily körülmények között, ha egészségügyi törvény nem volna is a józan ész s humanizmus követeli, hogy a tanítóknak értenie kell valamit az egészségtan elemeiből, hogy magánuk szemrehányásokat ne teheszen.

De ki ne tudná, hogy ez a követelés a nevelés alapeszméjével is összefügg? Mióta sürribben hangoztatják a régi bölcs közmondást: „mens sana in corpore sano.“ nem kétkedik senki többé, hogy hiányos az a nevelés, mely csak az értelmi képességek fejlesztésére gondol. Ez az oka, hogy nálunk a tornatanítást már általában felkarolták, több mint hátezer iskolában külön tornahelelyis van, a testgyakorló eszközök száma folyvást szaporodik, a nagy nyári szünidőben külön pótanfolyamokat tartanak oly tanítók számára, kik a torna tanításban nem elég gyakorlottak; — a mi különösen érdekes, a leányok tornáztatása sem oly nagyon szokatlan dolog már Igaz, hogy a torna magában nem elegendő s a mélyebbre látó pedagógus irigységgel tekint az angol népiskolákra, melyek növendékei közösen tanulnak uszni, s a tanító felügyelete alatt szabad tekeren zöld lombok alatt rendezes lapdának, s előszeretettel néz a szebb jövőbe, midőn a gyermekek a földrajz, természetrajz elemeit nem a padokban, hanem tanítóikkal szabadba menve az iskolai kirándulások alkalmával tanítják megismereni.

De hacsak a torna kötelezettségét hozták volna is be népiskoláinkba, láthatjuk ebből, hogy a testi nevelést nem tartjuk többé az iskolától idegen dolognak s ha ez így van, ha másrésztől a néphalandóság komoly intő szózat, hogy e népet, melynek száma különben is oly csekély, hogy e területen csaknem 3-szor annyi ember kényelmesen s

és anyagi kárpótlást nyújt, nem tűri meg gyermekeiknek homályos és ezen homályban megfogant hiedelmeit. Es ezen tűnő hiedelmekkel eltűnnek a bennük élt csodás lények is.

Itt a mi hegyeinknek is voltak szellemlakói, a mi patakjainkban is bujdosnak fel s alá csabító hablényok, a mi rengetegek gyepegyain is játszódoztak aranyhíntő tündérek, a mi bányáinkban is kísértettek emberbarát bányatörpék. A felvilágosodás szövétnéke elriasztotta. Voltak, nincsenek. Öregeink még érintkeztek velök, ifjaink már alig tudnak róluik. Erdőink rejtélyes homályja felderült. A jelen század harsogó szözata: viláosság! Az ember küzdött viláosságért s megnyerte, harezba a balhit rémei ellen tudását vitte és ezzel győzött. A homály lakói, a mondavilág szellemlényei honvesztetten elvonultanak. Bucsuzót a bujdosóknak, a legyőzetteknek!

Ama szellemlényekről fogok hát beszélni, ugy a mint azok a nép babonáiban, regéiben és mondáiban élnek; beszélek továbbá azon szerepeiről, a melyet a természet egyes tárgyai és élőlényei visznek a néphitben és utalok majd azon vonásokra, a melyekből megtudhatjuk, a természetnek mely tárgyára vagy tüneményére vihető vissza a néphit egyes alakjainak eredete. Ne tartásák kicsinyesnek és hiábavalónak a jelen komoly felvilágosult időben ama mondák és babonák felelevenítését, azért, hogy „nem igazak“ és azért, hogy alakjaik egy rég letűnt világnak elvonuló árnyai. A gyakorlatias irányu jelen embere is tanulhat belőlök. A néphit oly könyv, a melyet szeretettel és értelemmel olvassatva, megismerkedünk avval, a mit

összülünk tudtak vagyis inkább sejtettek valamely isteni lényről, a mit gondoltak, álmodtak, érezték, vágytak. Ama néphiedelmekből megismerjük vallásos hitöket és egész kultúröket, azt az ösereteti költészetet avval a csodásan mély értelmével és megindító gyermekkedésével. Gazdag képelemből fakadt gazdag költészet az. Csodás hatalom is az a képzelem! Azért adatott az embernek, hogy könnyebbé tegye élte utjának fáradozást, megédesítse szenvedéseit, kimeríthetetlen kincseivel betöltesse hiányait. A tietlen pusztaságot és a kopár sziklát játékosan tündérent behintí virágaival, az állatoknak, fáknak, vizeknek, felhöknek, szeleknek lelket ad, az elérhetetlen ég csillagjait lehozza a földre, a hol kincset örzö, gyógyfűvet és jó tanácsot adó, földet turó, aranyhíntő törpékké és tündérékké változtatja.

(Folyt. köv.)

A HAMUBAN.

Elbeszélés.

J. N. után.

(Folyt.)

Az éj ezalatt egészen kiterjeszté sötét szárnyait. André nem látott már semmit, csak a hideg, nedves levegőt érezte, mely az ódon kis épület ólomkarikás ablakain s falrepedésein tolt be a szobába. Felkelt tehát s gyertyát gyújtott; azután a fűszekárába lépett s egy csomó száraz galyt hozott be, hogy tüzet rakjon.

A feladat azonban nem volt könnyű. A tüzhelyről előbb egy rakás hamut

boldogan megélhetne s e szám bizonynyal mindennél jobban bizonyítaná nemzetünk önállóságát, hogy e népet — mondjuk — az egészségügy elemeire oktatói oly hazafias kötelesség, melytől nagyrészt függ nemzetiségünk fennmaradása: szükséges, hogy a tanító képző intézetekben az egészségügy legyen rendes kötelező tárgy szükséges, hogy az olvasó könyvek s más tankönyvek az egészségügyre tekintettel dolgoztassanak át s a tanfelügyelők utasítsanak, hogy e tekintetben szigorral járjanak el.

A jelenlegi közoktatási miniszter nem egészen matatta ki, hogy e fontos ügy iránt nagy érdeke van, sőt valóban elmondhatjuk, hogy az ő nyilvános szavai voltak a felbuzdító s lelkesítő eszközök e téren s így bizonyosra vehetjük, hogy az a férfi, — ki a közegészségügy ügy terén mutatkozó szomorú s a művelt világ előtt megszégyenítő állapotunkat annyira érzi s ennek nemzeti létünkét fenyegető eredményeiről is tud; megtesz mindent, hogy a közegészségügyi törvénynek az iskolákra vonatkozó intézkedései mielőbb megvalósuljanak. De a kérdés oly fontos, a legfontosabbak egyike, hogy e munka nem maradhat hivatalos teendő, — a társadalommal kell ezt elősegíteni, s buzgó, lelkesült mozgalmat kell országsszerte megindítani, hogy a magyar nép erős s egészséges legyen s megszűnjön a nagyhalandóság nemzetünk léte s jövője felől is egygyel kevesebb okunk legyen az aggodalomra.

György Aladár.

A debr. dalárda a dalárversenyen.

— A „Debr. Ellenőr” saját tudósítójától. —

Miskolcz, aug. 9.

A tegnapi és mai napok az országos dalárverseny életében fontos momentumokat képeznek. Legfőbb tárgyai a jury eljárásának szabályozása, a dalverseny köréből a diszhangverseny kitérítése, mind a két kérdést a debreczeni tagület indítványai szerint oldotta meg a közgyűlés. Alapszabályok szerint a közgyűlés határozta el a 2 év múlva megtartandó újabb dalárünnepély helyének megválasztását is, midőn a kérdésre került a sor, felmerkedett székéből sz. kir. Pécs városa nevében annak dalárnöke s ékes szavakkal hívja meg a hazai dalárokat, hasonló értelemben szövegel fel Szeged és Kassa, a tömegesen jelentkezett felhívások örvendtes tudomásul vétettek s a jövő dalárünnepély székébe Pécs tüzetett ki, másik két jelentkezés pedig eljegygyeztetett. Ezek után megalakították az új tisztikar és a választmány következőleg (lásd a mellékelt jegyzék.)

Este 7 órakor a színházban a 2-ik csoportu uegynevezett szabad-verseny előadás, a hol a minta dalárok már részt nem vehetnek, így tehát a debreczeni sem. A minden ízében kitünően sikerült versenyen többi társai felett emelkedett ki Szatmár, Szegvár és S. A. Ujhely, sokan úgy tartják, hogy a jury ítélete igen nehéz leendő 3 egyület között. A többi versenyzők is mindnyájan kiváló sikerrel oldották meg feladatukat. Még hátra vannak az összelőadások, a művészi hangverseny, néhány fontosabb közgyűlési tárgy elintézése, ezek megtörténtével a jury ítéletének meghozatala és kihirdetése, mely utóbbi már csak aug. 11-én leendő.

Aug. 10-én.

A mi dalárúnnepély egyik kitüntetés után a másikat halmozzák, a tegnapi esti összhangversenyen 2 ritka szép koszorút kapott zászlózára, egyedüli egyület, mely ezen estén megkoszorúztatott, pedig bizony már nagyon meglátszik rajtuk Mikuleczky Ist-

csaknem ereklje gyanánt őrizte özvegy napjaiban is, mert mind mondá, Sauvaintól kapta ajándékba egy granvillei vásár alkalmával.

— Vajjon megvan-e még? — töprenkedett André, s még mindig gyermekkori emlékezet által vezetettve, addig keresgélte, addig kutatót, míg végre egy öreg almárium fenekén csakugyan megtalálta.

— Hogy el volt dugva! — gondolta André, elővonna a kis szekrényt s gyanuja még jobban megerősödött.

Egy pár perc múlva a kis rozsdás kulcs nyikorogva fordult meg a még rozsdásabb zárban s a kagylós fedél felnyitott.

Egy feltört levelen kívül semmi sem volt benne; hanem Andrének ez elég volt. Azonnal leült az asztalhoz, a gyertyát közelebb huzta s felbontva a levelet először is az aláírást nézte meg.

— Teremtő Isten! — kiáltá meglepetve — Lehetséges-e?

A levél alján merész vonásokkal „Pierre Toucard” — a vén kalandor neve állott. André olvasni kezdett.

Liverpool, május 4-én 1842

Asszonyom!

„Az alulírt név, bármily idegenül hangzik is ön előtt, oly férfiué ki legelőnkebb részvételt vetítették az ön sorsa iránt, s elmulasztatlan felebarát kötelességet hiszi teljesíteni, midőn ön olyas valamiről tudósítja, amit e sorok nélkül talán soha sem tudott volna meg.

„Ön kilencz év óta gyászolja férjét

ván ünnepélyt rendező elnök és mások pin-czéinek hatása. Bárhova menjünk, bárhol forduljunk meg, éljenek az alföld fia, éljen Debreczen kiáltozással tüntetnek

Főtisztelőti Kun Bertalan ur háznál kiválóan kedélyes ebéd rendeztetett egészen családias körben, a sok toaszt egymást érte, dalokban sem volt hiány.

A kitünő főpap megijódotan és emelkedett szellemmel ürit-t poharat Debreczen városáért, melyhez őt annyi kedves emlék fűzi. Az estéket minden alkalommal a korona szállóban töltjük, innen indulunk szét dalártestvéreinkhez.

Miskolcz, aug. 11. (érk. d. e. 9 órakor.) Dalárúnnepély különleges kitüntetéssel a ma esteli vonattal érkezik haza.

Miskolcz aug. 11. (Érk. d. u. 1 órakor.) Dalárúnnepély a jury az első arany éremmel kiün'etni ítélte, a mi az összes dalárjegyletek szünni nem akaró ovatioval fogadták. A lelkesedés tető ponton volt. Esive érkezőnk.

Lódiázás a nagyerdőn.

Debreczen sz. k. város és Hajdúvármegye lótenyésztése emelésére felsőbb helyen engedélyezett államdíjazása f. év augusztus 10-én reggeli 9 órakor a nagyerdőház előtti téren, — mely Debreczen város méltóságához és nemzet gazdászati fontosságához méltólag volt a városi tanács által feldíszítette, — vette kezdetét. A bíráló bizottság a debreczeni m. kir. ménlelep tisztje és főállatorvosa; Hajdúvármegye és Debr. sz. kir. város lótenyész bizottsági tagjai és állatorvosaiól állott; közreműködött Dankó István állami főállatorvos is

Megjelent a pályátérén a két törvényhatóság részéről 34 darab fiaskanca, 17 drb. 4 éves kanca csikó, 12 darab 1 és 2 éves kanca csikó, 5 darab mén csikó, tehát együtt 68 darab tenyész anyag.

Díjazt nyertek: I. fiaskanca k a l Debreczen sz. kir. város arany-diszoklevelet, ugyanaz ismét arany diszoklevelet, Jóna János (Debreczenből) 8 drb. aranyat, Jámbor Ferencz (Debreczenből) 6 drb. aranyat, Szabó Soma (Debreczenből) 5 drb. aranyat, Fogytű Sámuel (H. Szoboszlórl) 5 drb. aranyat, Szabó Imre (Nánásról) 4 drb. aranyat, Horog József (Debreczenből) 3 drb. aranyat, Harsányi János (Debreczenből) 2 drb. aranyat, Klein Dezső (Debreczenből) 2 drb. aranyat, Szabó Imre (H. Nánásról) bronzoklevelet, Harsányi János (Debreczenből) bronzoklevelet, Fogytű Sámuel (H. Szoboszlórl) bronzoklevelet, Polgári András (Debreczenből) 1 drb. aranyat.

II. Három éves kanca csikó k a l Kuczik Gábor (Debreczenből) 10 drb. aranyat, Debreczen sz. k. város diszoklevelet, ugyanaz diszoklevél, Papp János (Debreczenből) 5 drb. aranyat, Koszorus Lajos (Debreczenből) bronzoklevelet, Jobbágy János (Debreczenből) 4 drb. aranyat, Balogh Péter (Debreczenből) 3 drb. aranyat, Sebestyén Lajos (Nánásról) 2 drb. aranyat, Riekl József (Debreczenből) 2 drb. aranyat, Polgári András (Debreczenből) bronzoklevelet, Ménes András (Debreczenből) 1 drb. aranyat, Takaró Ferenczné (Nánásról) 1 drb. aranyat.

III. Két éves kanca csikó k a l Kuczik Gábor (Debreczenből) arany diszoklevelet — Virágos Sándor (Nádudvar) 3 drb. aranyat — Sági Gáspár (Földesröl) 1 drb. aranyat.

IV. 1 éves kanca csikó k

k a l: Stern Mór (Sámsomból) 3 drb. aranyat Dr. Legányi Gy (Debreczenből) 2 d. aranyat — Sipos István (Debreczenből) 1 drb. aranyat, Dr. Legányi Gyula (Debreczenből) bronz oklevél, Kozma János (Debreczenből) 1 drb. aranyat.

V. M é n c s i k ó v a l: Ványi Sándor (Földesröl) 5 drb. aranyat.

A pályá nyertes tenyész anyagok közül a tulnyomó ivadéka Debreczen városi ménektől; az állami Furiozó, Nónius' Gidrán Saggia, Elbedási, Abugeres, Pnagbet, Abri ger, Diofantas, Fávori Didó, Amát, Boisroussel családbeli apa lovaktól származtak

Befejeztetvén a bírálat, a díjosztó bizottság ítéletét — körözve a bizottsági tagok által — a pályátérén megjelent nagy számú megyei és városi gazdaközönség előtt az ítéletet Koszorus Lajos hirdette ki, buzditólag adván elő, hogy hazafias kötelessége minden egyes jó anyaggal rendelkező lótenyészőnek, hogy a jó tenyészanyagot jól gondozza, és azt a törvényhozás által bőven nyújtott gyámolítások okos felhasználása mellett évről-évre még inkább javítsa és gyarapítsa.

Megjegyeztetik, hogy diszoklevelet azon pályanyertesek kaptak, a kik a nyert aranyakat azon czéllal, hogy azokból kisebb adagokra osztva a szegényebb sorsu tenyész-tők közzül minél többen kaphassanak, új pályázatra boosították. E czéllal adták vissza az aranyakat: Debreczen sz. k. város, Koszorus Lajos, Kuczik Gábor, Szabó Imre, Harsányi János, Foghtű Sámuel, Polgári András, Dr. Legányi Gyula.

A kiosztott aranyak és disz okleveleken kívül a pályá nyertes lovak közzül 24 drbnak Debreczen város adományából a versenyzési kedvet hatalmasan fokozó 24 drb. nemzeti szín selyem értékes szalag lónyakdísz is osztották ki.

A díjak kiosztása után d. u. 1, és 2 óra között a Papp György vendégül által készített jó magyaros ételből álló diszok ebéd vette kezdetét, a mely a Magyarai testvérek józenekeirének kellemes közre működése mellett 1/2-5. óráig tartott.

A pohár köszöntések sorát Koszorus Lajos a legelső magyar lökedvelőre — a magyar királyra és a férjenek a lökedvelésben is méltó társára Erzsébet királyné ő felség eikre mondott és lovagias magyar nemzeti irányított jó kiváttal kezdette meg; aki azután a lótenyészésért nemesen érdeklődő n. t. Kiss Albert országgyűlési képviselő ura emelt poharat. Ezután Bekéssi László polgár mester urra; Deli Mátyás Koszorus Lajosra mint a debreczeni lótenyész bizottmány elnökére; n. t. Kiss Albert ura a Hajdú megyei és Debreczen városi gazda közönségre; és ismét Koszorus Lajos a debreczeni m. kir. ménlelep parancsnokaira — mint a régi magyar nemes földbirtokos családhoz tartozó katonai kitünőségekre; Foghtű Sámuel Debreczen város és Hajdúvármegye gazdaközönségének joggyertésére; Polgármester ura a pályá téren megjelent nyertes és nem nyertes lótenyészőkre és végül Koszorus Lajos polgármester urra és Csáki Gergely tanácsnok ura mondtak alkalom szerint pohár köszöntöket.

Napi hírek.

— Meglepő kitüntetés. A mi kedves daláraink, mely már a kolozsvári országos ünnepélyen első díjjal lett kitüntetve s mint ilyen az országos dalár egyület központi válaszmánya által minta dalárúnnepély avatott, Miskolczon megtartott országos dalár-ünnepélyen egy mai napról nyert táviratból értesülünk,

Onesime Sauvaint, mint halottat, — azonban Onesime Sauvain nem halt meg.

„Midőn az „Ariene” melyen ő matröz volt, mindenestől elsüllyedt, én is a hajón voltam, s a veszedelemből csak kettőnknek, neki és nekem sikerült ép bőrrel megmenekednünk.

A szerencsétlenség által egyformán koldusokká tétetvén egyesítettük sorsunkat s feltettük magunkban, hogy együtt próbálunk szerencsét. Az ön férje nyarván az igaz, de értelmes és elszánt fickó, ő segített nekem vállalatomban, s ily módon, rövid idő alatt, több rendbeli előnyös üzletet csináltunk.

„Sauvain már kezdetben, a nélkül, hogy okát adta volna, kinyilatkozta előttem hogy a halott hírből akar maradni; mindennél fivéremnek adta ki magát s régi nevét Onesime Toucarddal cserélte fel. Amde én vén róka vagyok s rövid idő alatt annyira vittem a dolgot, hogy egy bizalmas pillanatban mindent megvallott. Ekkor tudtam meg, hogy ő családja, hogy otthon nője és gyermeke van, s hogy eszeágában sincs hozzájuk visszatérni.

„Hm! ez nem jól van így, gondolám ma gamba s addig kértem, addig fenyegettem, míg végre megígérte, hogy irni fog önnek s mihelyt nagyobb vagyonhoz jut, magához veszi önt és gyermekét.

„Ma, asszonyom, kilencz éves szerencsés üzlet után számadásainkat tisztára hoztuk s megosztottunk. Az Onesime része közel 100,000 frankra rug. Mától fogva nem vagyunk társak: ő visszavonul az üzlettel s pénzzel nyugalomban akarja elkölteni, a mi engem illet,

ujab kitüntetéssel és babérral gazdagította nevét a jury által mai napon kihirdetett egyhangyú ítélet szerint. Nem csak da ol-ják ők lelkesítő és szívet elragadó hang-gon azt, hogy „győzelemről győzelem-re” de ezt minden szereplésüknél fényesen és diadalmasan keresztül viszik. — A két minta dalárda közzül a debreczeni I-ső oszt. arany érmét; a pécsi pedig ezüst babérkoszorút nyert. Ma esti 6 és fél órakor érkeznek meg diadalkoszoruzott dalárúnnepély. Művészetüknak adózunk lelkesedéssel, menjünk éljők az indó-házhoz, fogadjuk őket hozzánk és hozzá-jok illően tömegesen megjelenéssel. Éljenek országos hírnévre jutott s újabb fényes kitüntetést nyert daláraink, ezt kiáltuk feljök egyhangulag szívvel és lélekkel.

— A debreczeni dalárda Miskolczon. A „Miskolcz és Vidéke” ma érkezett számában olvassuk a következőket. A pécsi, meg a debreczeni dalárda nem sokat törődnek a díjjal. Ugy ők maguk, mint a közönség ismerik e két minta-egyület becsét. A hamisítatlan közvélemény kimondta már felettük ítéletét, bámulatával és lelkes óváció által. A pécsi dalárúnnepély az az egyület versenyezhetne sikerrel, a melyekben egy másik Hoffer működnék Hoffert közönséges dalárúnnepély utol-érni nem lehet. Csillagot verő, kellemes, csengő hangjával egy bábik ő mint a jó mézeskalácsos a gyurmányával; ugy alakítja ő a hangokat, hogy a közönség nem tud belőle eleget élvezni; hangjának változatos szépségét oly üde frissességben tárja a hallgatók elő, hogy azok nem tudják, vajjon annak a melegséget bántulják e, avagy édességet. A debreczeniek is tudják ezt és még sem haragszanak Hoffere. Majd ha Balogh Gyuri — az ő gyönyörű hangú tenoristájuk — annyira kitanulja a mézes kalácsos mesterséget, mint Hoffer s a többi valóságos patent tenoristák és kitünő bassisták is ugy árnyalnak mellé, mint a pácsiek a Hoffer hangjához, akkor a debreczeni dalárúnnepély is igen bajos dolog lesz versenyezni, erő tekintetében még a pécsinek is. És — miután a pécsi dalárúnnepély spezialitásnak tartom — a debreczenit tekintem az ország legelső dalárúnnepélyének. Talán bizony nincs igazam? Tessék csak megnézni, micsoda crökből áll az, van azoknak annyi jó tenoristák-jok és bassisták, hogy mind megannyi beválnék sólistának egy egy más dalárúnnepély. Azután meg micsoda fiúk! Csupa vidámság és humor mindenik. Van köztük a zenének és a tanügynek egy kiváló embere. „Reményi” hegedűjátékán és az „olasz operá” még most is halálra kacagóan magamat, ha eszembe jut; az „iskolamester” szigorúságát még most is érzem hátamon. Így mulatnak a jó debreczeniek Bénéznél s Szikszaynál s eszük ágában sincs a pályadíj.

— Őszi katonai gyakorlatra bevonulók figyelembe. Miután a múlt évi ősi fegyver gyakorlatra behívott tartalékosok nagyobb része a behívási nap délutáni óráiban jelentkezett a bevonulásra, ugyan azért, közhírré tesszük hogy mindenki tartozik a behívó jegyven kitétt bevonulási nap reggelén legkésőbb 10 óráig a hadkiegészítő parancsnokságnál jelentkezni, mert az igazolatlanul délután jelentkezők büntetetté fognak a 39. gyalogezred parancsnoksága.

— Beküldetett. Tekintetes szerkesztő Ur! A vásár látogatási jog az ipar és kereskedelem előmozdítására nem pedig a hazard játékok terjesztésére kell, hogy szolgáljon — nem tudom tudja e a hatóság, hogy a Széchenyi utca legkülsőbb részén, nyilt

én nem elégszem meg ily kis tőkével s három nap múlva Kelet-Indiába megyek szerencsét próbálni.

„Onesime visszatért Franciaországba; megfogadta nekem, hogy családját fel fogja keresni; minthogy azonban arra kért, hogy leveleimet előlegesen Versaillesbe „poste restante” címezze, azon gyantu támadt bennem, hogy önt továbbra is özvegy állapotban akarja hagyni s pénzt a helyett hogy a számára megtartaná, aljas tivornyában szándékozik elpazarolni.

„Értesitem önt tehát erről, asszonyom, hogy alkalmas eszközök által visszatartsa őt új ostobaságok elkövetéséért.

„Meglehet, tudósításom talán későn jön, talán ön már nem is él vagy újra férjhez ment; miudenesetre én lelkiismeretem parancsát teljesítem, midőn e sorokat írom.

„Onesime tegnap május 3-án utazott el; 6-án valószínűleg Párisban lesz, 7-én vagy legfeljebb 8-án pedig Versaillesben. Keresse ön fel őt; én nem kétkedem a felől, hogy sikerülni fog az atyát gyermeke számára meggyerni.

„Fogadjá, asszonyom, legmélyebb tiszteletem kijelentését stb.

Pierre Toucard. André kezéből kihullott a levél, szemei megteltek könnyekkel s hideg borzongást érzett szívében, midőn a borzasztó benyomásra gondolt, melyet e sorok anyjára okozhattak

(Folyt. köv.)

ELLENŐR
1884/242-243. n.
a két mánot

rral gazdagította
Apon kihirdetett
Nem csak da-ol-
t elragadó han-
mről győzelem-
plésőknél fénye-
esztül viszik. —
zül a debreczeni
a pécsi pedig
t. Ma esti 6 és
diadalkoszoru-
öknak adózzunk
eljük az indó-
ozzánk és hozzá-
lenéssel. Éljenek
s újabb fényes
nk, ezt kiáltjuk
vel é lélekkel.
árda Miskolczon-
k k e" ma érke-
következőket. A
ez z en i dalárdák
l. Ugy ok maguk,
két minta-egylet
vélemény kimon-
bámulatával és
si dalárdával csak
e sikerrel, a me-
fferer működnek
dalárdistának utol-
verő, kellemes,
ó mint a jó mé-
; úgy alakítja ő
g nem tud belőle
változatos szépsé-
ájára a hallgatók
vájjon annak me-
edességét. A debre-
sem haragszanak
Gyuri — az ő győ-
— annyira kíta-
mestereket, mint
patent tenoristák
ányalnak mellé,
ngjához, akkor a
gen bajos dolog
tében még a pé-
pécsi dalárdát kü-
— a debrecze-
z a g legelső
u bizony ams
zui, micsoda örök-
nyai jó tenoristá-
nd meg annyi be-
más dalárdába.
P Csupa vidámság
köztük a zenének
embere. „Remé-
z „olasz operán“
ron magamat, ha
ter szigorúságát
a. Így mulatnak a
s Szikszaynál s
ij.

asztalokon valóságos „rouge au noir“ féle
hazard fosztogatás üzetik? ha tudja, — nagy-
baj — ha nem tudja még nagyobb baj!!!
— **Köszönetem nyilvánítását** fejezem
ki fiam ifju Krisztiani Alajos tenetése
alkalmából a gyászos szertartásnál megjelenő
érdemes résztvevőknek, kik a vigasztalhatlan
szülői szívvel fájdalma enyhítésül a családot
ért leverő csapásban velünk együtt osztozni
kégyesek valának. Debreczen 1884. aug. 11.
Krisztiani Alajos tanár.
— **A sétahangverseny** a népkertben
tegnap igen jól sikerült, mert a kertben
nagy számú intelligens közönség sietett részt-
venni a kellemes mulatságon, melyet a kato-
nain zenekar pompás játéka szerez. A zene-
kart Czapek karnagy ur vezette az ő
szokott rutinjával. A jövő vasárnap ismét
lesz sétahangverseny.
— **Benczy Gyula** hírneves népzene-kara
tegnap este hangversenyt rendezett a „Hun-
garia“ udvartartásában és magassabb műgény-
eknek is megfelelő játékaival több ízben
lelkés tapsra ragadta a nagy számban egybe-
gyűlt közönséget. Az elismerést e derék zene-
kar teljesen megis érdemli. Tegnap i produc-
tíója arról tanuskodik, hogy az előadott da-
rabokat nagy szorgalommal és gondallal ta-
nulta be. Kiváló sujt fektet a pianó és for-
ték praecis keresztül vitele, és oly finom
áryalatokat ér el a minővel széles ez or-
szágban egyetlen népzenekar sem dicseked-
hetik. A magyar dalokat azonban különösen
a hallgatókat sajátos felfogással játssa, ezek-
nél még eddig nem hallott hangmodulatio-
kat alkahaaz, és annyira tulerheli futam sal-
langokkal, hogy a vezérszólam alig bir ér-
vényre jutni. A magyar nótá ilyen ér-
prentálásával mi — Debreczen — nem értünk
egyét, jobban kedveljük a nóták sima elő-
adását; innen magyarázható, hogy ezek kevés-
tetszettek mint a német nóták, keringők, nyi-
tányok stb. a melyeknél csupán a tempók
egyenletlensége volt az egyedüli kifogásol-
ható. Egészben véte kitünőnek ismerjük el
Benczy Gyula zenekarát és felhívjuk a jó
zenét kedvelők figyelmét a „Bika“-ban ma
és holnap tartandó hangversenyre.
— **Reformált izr. egyház.** Budapest
mozgalom indult meg a czéltől, hogy Ma-
gyarországon reformált zsidó egyház alakittas-
sék. A mozgalmat megindítottok tegnap ma küld-
ték szét a tervezetet, melyben leírják a Bu-
dapesti alakulandó egyház vallási jellemét,
morális célzait és nemzeti irányát. Az
új egyház hitalapja Mózes törvénye Mózes
törvényéből a tudvalevőkön kívül, vallásos
jelentőséggel nem bírnak: a) az étkezési tör-
vény, kivéve a páscha kenyér élvezetét az
ünnepelelti estén és az ünnep első napján;
b) a szombat és ünneppal munkától való
nyugvás, midőn állásunk vagy keresetünk a
munkától való nyugvást nem engedik; kivéve
az újévi és engesztelő napot; c) a házassági
törvény, amennyiben ez az illető országos
törvényvel összeütközik. Sem a talmud, sem
a talmud utáni teológiai irodalom didacti-
cus auctoritással nem bír. Az országos tör-
vény a kizárólagos irány- és mérvadó mind-
azon jogok és kötelezettségekre nézve, a me-
lyek az egyént illetik polgártársával, a tár-
sadalommal és az állammal szemben.
A vallásbeli illetőséget az anya részéről való
származás határozza meg nemkülönbég nél-
kül. A körülmetélés sem illetőségi criterium-
nak nem vehető, sem nem foganasítható az
illető szülők ellenére. A hitoktatás iránt fo-
kozandó érdek, valamint a vallásos önérték
kora ébresztése tekintetéből; továbbá azon
morális hatás kedvéért, melyet az ünelhatá-
rozás gyakorol reánk, rendes egyházi intéz-
mény gyanánt tekintendő a confirmatio, mely
mindkét nemnél 13 éves korának letelte után
ünnepléyes nyilvános isteni tisztelet mellett
végzendő. Az újévi ünnepe kivül az egyház
két napos ünnepe nem ismer. Az engesztelő
böjtnapon kivül az egyház böjtnapot nem ismer.
A magyar nyelv a nyilvános isteni tiszte-
letet rendes nyelve. — A női nem egy-
arabán részt vesz a nyilvános isteni tiszte-
letben a férfinnemmel, e tekintetben nem lé-
teztvén semmi jogkülönbég — A temp-
lomi istentisztelet külső alakja akkép ala-
kítandó, hogy a nemi illedelem tekinteté-
ből szükséges renden kivül nemi külömbég fel
nem tűnjék. A nyilvános isteni tisztelet
külső alakján a nyugat culturája tükröződjék.
E szerint kell eljárni minden külső momen-
tum körül, a mihez természetesen az átjatos-
ság idömértéke is tartozik. Az esketésnél a
gyűrűk váltanak. A polgári házasság vallás-
os érvényességgel bír, beleértve a vegyes
házasságot, a midőn is a házaselek vallás-
szabadság alapján teljesen egyenjogusultak a
gyermeknek vallásos nevelését illető határo-
zat hozatalában. A rituális válólevél csak
feltételes szükség. A chalicea teljességgel
szükségtelen. Minden temetésnél, az egy éves
gyermektől kezdve, halotti ima végzendő
a lelkész vagy helyettese által. A halott
közül szokásos házi gyász egy napra leszáll-
lítatik. Minden halottért az érdekeltek kíván-
ságára gyász istentisztelet végezhető.
— **Gyermekek műkedvelő előadása.**
Tegnap este a dohánygyárban a Halmy
ár v á k javára ismét jótékonyczélu műked-
velő előadás tartatott, melyre nagy számú
intelligens közönség gyűlt össze. Előadott:
„Cox és Box“ bohózat, melyben különösen
sok tapost aratott Seittl Anna k. a.
Boujourné asszony szerepében, melyben oly
ügyesen forgott, hogy nyílt jelenetben is
tapsra ragadta a közönséget, jól játszottak
meg e darabban Than Gyula és Londesz

Elek. Ezt követte közkívánatra másodsor
Berezik Árpád „I g m á n d i k i s p a p“ ja
E népszínmű előadása az ifju műkedvelőktől
minden várakozáson felül sikerült. A kitünő
rendezés, a szereplők össze játszása és kü-
lön is az egyes szereplők játéka meglepte a
közönséget. — Legmeltőbb dicséret illeti
Reim J o l á n kisasszonyt, ki Esztkie sze-
repét, nem gyermektől várható felfogással
játszotta, és a szerepében előforduló dalokat
annyi kedvességgel és érzelemmel énekelte
tisztá, üde csengő hangjával, hogy a közö-
séget minden lepton tapsviharra indította,
mely néha alig akart szünni. A kisasszonyok
között különös tetszést vívtak ki: Walt r
I r é n k. a. (Lazsák Zsuzsa) ki gyönyörűen
énekelte dalai mellett humoros játékaival me-
kacagztatta a közönséget, de inkább volt egy
kis szárnyatlan angyal, mint Lazsák Zsuzsa,
W o l a n d t Vilma k. a., ki a tanító feleségét
hatásosan alakította, M a r a s z t o n i S. k.
a. Biri szerepében sok ügyességet fejtett ki,
továbbá S e i t l A n n a k. a., kinel gyönyör-
nyörűbb és fiatalabb magyar menyecske ké-
pzelni sem lehet és K i t z b e r g e r M a r -
g i t k. a., ki kedves kis asszonyka volt —
A férfi szereplők közül L o n d e s z Eleket
(Király Pista) illeti az első hely, ki mély
kedélyével, valódi comicumával nem csekély,
szini tehetséget árult el, s Reim k. a. mel-
lett őt tüntette ki a közönség legjobban,
tapsai és virág bokrétaival. Kiténtek még
F e h é r Á r p á d a tanító szerepében, P u b -
l i k É r n ő, ki sok drámai erővel játszott s
néhol megindította a közönséget. Továbbá A r a -
ny i Z. Nyiri Géza és Aladár, Thieszen Arthur,
Reim Béla és Chamilla Antal. — Nagyban
fokozta az est érdekességét L o v á s z J á -
n o s és G l ü c k A n t a l urak szavalata,
melyet nem győzött a közönség tapsolni. —
Végre W a l t e r B e r t a és Reim E t e l -
k a kisasszonyok gyűjtő dalaikkal elragad-
ták a közönséget. — Elismerést érdemelnek
az előadónak működők, mert azon kivül, hogy
hazánk egyik korán elhunyt legnagyobb mű-
vésze árvaának sorsán tőlük telhetőleg segí-
teni igyekeztek, más felől az előadással járó
tanulás nekik is hasznos szellemi táplálékot
nyújt, mert szeretjük feltenni róluk, hogy a
földrajzt és történelmet egy oly szorgalommal
megtanulják mint szerepeiket. (U)
— **Asszony-szöktetés.** Egy varsói tő-
kepezés 50,000 rubel aranyért egy kiváló
szépségű fiatal nőt hozatott magának Kon-
stantinápolyból. Házában nagyszerű lakosztályt
rendezett be a szép török nő számára, addig
is, míg ez elkészül, egy megbízható hölgy
felügyelete alatt a szállóban helyezte el. Da-
czára annak, hogy a szép török nő a legnagyobb
elzárkózottságban élt, egy osztrák bárónak,
ki ugyanott volt szállva mégis sikerült vele
ismeretséget kötni. Egy éjjel a báró is, meg
a szép török nő is eltűntek Varsóból, s ek-
kor úgy látszik az őrizetül adott Duenna is
igyekezett magát minél előbb láthatlanná
tenni. A báró valószínűleg megvesztegette
az őrizőnőt s a török nővel Bécsbe szökött.
— **Egy him és egy nüstény** egy éves
mopszi kutya eladó. Értekezhetni Turay
Farkas intézetében.
— **Megugrott völégény.** Budapest
történt. Egy gazdag zsidó kereskedő szép le-
ányát eljegyezte egy bankhivatalnok. Az es-
küvő augusztus 6-kára volt kitűzve. Az öröm-
apa házánál d. u. 3-ra összegyűlt a násznép,
a menyasszony szép fehérbe öltözve már épen
a szokásos sirásba akart kezdeni, sőt tán
bele is kezdett, mikor a leendő após félre-
hívja a völégényt, egy külön szobába s ott
1000 frt. híjjával átadja neki az ígért pénzt.
Ezzel távozik. A násznép megindul, elhelyez-
kednek a kocsikban, akkor veszik észre, hogy
a völégény hiányzik. A h á t u l s ó k a p u n
m e g s z ö k ö t t. Visszamennek a lakásba,
s tán még most is ott tüprengenek, ha egy
hordár nem érkeznek levéllel. A „fűtbement“
örömapa felbontja hát ott jelenti a völégény
hogy körülményei nem engedik meg a házassá-
got s itt küldi vissza a pénzt. A papa gyors-
san m e g o l v a s s a, semmi híja, mire így ki-
ált: „Megaszt de legalább — becsüle-
tes ember.“
— **Nagyfelhőszakadások** pusztítottak
tegnap a fővárosban és környékén. Haragja
a budai részek ellen fordult egész erejével;
hajléktalanná tett, habár rövid időre, szá-
mos család, s megzavarta még többnek
éjjeli nyugalmát — De nemcsak a főváros,
hanem a vidék is érezte a megvadult
elem romboló hatalmát, — s még sokkal
jobban mint amaz. — Maros Zeb. gányból
szörnyű hírek jöttek. A zivatar száznál több
házat rongált meg, többet egészen romba dön-
tött s 9 emberélet is veszett el. Szentendréről
is a zivatar pusztításáról érkeztek hírek.
A vasutak töltéseit is annyira megrongálta
a zivatar, hogy még délelőtt sem járhattak
rendesen a vonatok.
A „debreczeni kölesönös segélyző
egylet“ forgalmi kimutatása
1884. február 1-től 1884. július 31-ig.
Bevétel: Törzsbetét után befolyt
18553 frt, illeték 894 ft 78 kr, késedelmi
kr. 119 frt 61 kr, köt. kamat 333 frt 19 kr,
Számra 60 frt 52 kr, összesen 19961 frt
10 kr.
Kiadás: Felszerelvényre kiadott
460 frt 04 kr, költségekre 251 frt 92 kr,
kötelezvényekre 14313 frt, különbözökre 12
frt, ipar és ker. banknál elhelyezve 3972 frt

54 kr, tiszti fizetésre kiadott 122 frt, víz-
szávarólt törzsbetétre 13 frt 50 kr, Pénz-
ár kiízet 816 frt 10 kr, összesen 19961
frt 10 kr.
Közgazdaság.
Köbányai sertesüzlet.
A serteskereskedelmi csarnok jelentése.
Budapest-Köbánya aug. 9.
A csekélyebb felhajtás és az élénkebb
kvrelet folytán e héten a haugulat javult és
az árak valamennyi miadó-egűel emelkedtek. A
kút végén szilárd irányzat uralkodott.
Heti átlagárak: magyar szedett 280—320,
kgr. 52—52 1/2 kr. 180—270 kgr. nehéz 52—
53. kr. véu 300 klgrou felül — kr. vi-
dédi sertes 51 1/2—52 1/2 kr.; tranzitóban szer-
biai 51 1/2—52 1/4 kr, román 52—52 1/2 kr. netto
kilogrammonkint.
Eleségárak. Tengeri 6.95, árpa 7.20 frt
Helybeli állomány: aug. 1-én maradt
95.144 db.
F e l h a j t á s :
Alsó Magyarországból bizott 1408 db.
makkos —
Erdélyből —
Szerbiából 473 „
Romániából 111 „
Szerémségi —
A magyar államvasuton bizott 280 „
makkos 980 „
A vidékről —
A budai vámonkál 55 db
Hajón (szerémi) —
Összesen 99,818 db.
E l h a j t a t o t t :
Felső-Magyarországra 402 db.
Bécsbe 1713 „
Csehországra 565 „
Bodenbachen át 766 „
Ruttán át 1853 „
Dél Németországra —
Budapesti fogyasztásra 2103 db
Külfeltekre 300 „
A budai vámonkál —
Köbányai szalonnatermelők —
A m. államvaspályán —
Összesen 7692 db
Maradt 92126 db
A részvényszállásokban volt 12566 db.
Az egészségügyi és tranzitó-
szállásokon maradt aug. 1-én 5447 „
Felhajtott sertz sertes 473 „
román sertes 111 „
Összesen 6031 „
Elhajtattott 2124 „
Maradt 3902 „
Zsiradék
D i s z n ó z s i r k e d z e z z e b b i r a n y z o t k ö -
vetett. Városi ár 1,50 frtal drágult és ho-
dóstól 52.75—53—54 frttal fizettetett, zárul
54.50 frton tartva.
S z a l o n n a 1 f r t t a l d r á g u l t. Asztali
szalonna és füstölt szalonna 50, illetőleg 55
—55.50 frton kelt. Vidéki szalonna 43 frton
tartva.
F a g y u l a n y h a m a r a d t ; 47.50 frton adva
48 frton tartva.
Legujabb.
(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.)
Arad aug. 11. Biztos tudomás sze-
rint király ő felsége aug. 29-én reggel
érkezik meg; 31-én a hatóságokat, tes-
tületeket fogadja.
Sudamból, aug. 11. Gordonbada se-
gélyére küldendő csapatok szervezése se-
rényen foly a hadsereg 4000 főt számlál.
Szerkesztői üzenet.
Edith k. a.-nak Helyben. Azt kérdi kegyed, hogy
igaz-e, hogy ama bizonyos szerkesztőség ajtajára már
fel van írva a „nem mivel“ gróf Tombal mintájára:
„K u t y a é s K ö b i n o m s é r t h e t.“ Biztos értesí-
lés alapján mondhatjuk, hogy ott nem az, hanem a kö-
vetkező felírás olvasható: „B e m e n e t h á t u l r ó l.“
F e l e l ő s s z e r k e s z t ő é s k i s á d ó l a p t a r t a j d o n o s
V é r t e s i A r n o l d.
Főmunkatartó: Karczag Vilmos.
Nyílt-tér.
A közönség köréből.
A „Debreczeni Ellenőr“ mult számá-
ban megemlékezett arról az affaire-ről, mely
az irói és művészi kör Debreczenben időzése
következtében fejlődött ki, köztem és a

„Debreczen“ szerkesztője, valamint köztem
és Szabó Endre ur az „Ústökös“ szer-
kesztője közt. Ez az utóbbi ügy már rég el-
van intézve és erre vonatkozólag álljon itt a
következő nyilatkozat:
Mi alólírottak ma délelen S c h o l d e r
Hugó ur, a Budapesti dolgozó társának meg-
bizásából megjelintünk Szabó Endre urnál s
tőle megbízóink nevében felvilágosítást kér-
tünk a felől, hogy a „Debreczen“ 1884. augusztus
4 én megjelent 153-ik számában „Levél
az irók és művészek kirándulásáról“ felirattal
„Kedves Debreczenem!“ czimezzel s Szabó
Endre aláírásával közölt budapesti levélben
mondottakkal, akarta-e Szabó Endre ur meg-
bizónkat sérteni? Szabó Endre urtól azt a
választ kaptuk, hogy a levél Scholder Hu-
góra nem vonatkozik, a levél írásakor Schol-
der Hugó urra nem is gondolt.
Kelt Budapestben, 1884. augusztus 6-án
Seffer László, Csajthay Ferenc.
Idéiglenes helyváltkozás.
Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség szives tudomására juttatni, hogy a
Biedermann háztól,
30 éve fennálló
DIVATÜZLETEMET,
i d e i g l e n e s e n K á d a s - u t c z a i 1840
számu saját házamban helyeztem át.
Kérem a közönséget, hogy e he-
lyen is szives pártfogásában részesíteni
sziveskedjék. Ezután boltbérrel nem
lévén megterhelve úgy a di-
vatezikeket mint az élő virágokat te-
temesen
olcsóbb árert
szolgáltatatom.
Nagy Amália.
Valódi legfinomabb
ó boroviczkát.
ajánl
Áron Manó és társa.
Guszmann Róbert
tisztelettel ajánlja a m. t. közön-
ségnek k i t ű n ő
érmelléki,
szomorodni
és különösen
ménesi,
egri veres
és tokaji asszu borait,
melyek vendéglőjében kaphatók.
Uralkodó epidemiáknál
legmelegebben ajánlható
EGÉSZSÉGI TAL.
MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítünő hatásnak bizonyult köhögésnél,
gégehajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Uj cipő-üzlet.

FALK OTTÓ

Debreczen, czegléd-utca, a városháza épületében,
a régi takarékpénztár tőzomszédságában.

Ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe
dusan berendezett raktárát

a legjobb minőségű
női, férfi és gyermek cipőkben.

E szakmában nagyobb gyárakban szerzett ösmereteim és rendkívüli összeköt-
tetéseim azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy a n. é. közönség igényeinek
minden irányban megfelelhettek.

Különös figyelmet érdemelnék saját gyártmányu bőr nő-cipőim, melyek
ugy minőségre, mint árakra nézve, minden eddig áruba bocsátottakat túlszár-
nyalnak.

Továbbá női, férfi- és gyermek-cipőkbeni különlegességeim.
A n. é. közönség becses pártfogását kérve,

maradok kiváló tisztelettel
FALK OTTÓ.

Allat-gyógyszerek.

Kwizda János Ferencztől Korneuburgban,
cs. kir. udvari szállító és közgyógyszerész.

Uvari szállítója az angolkirályné, a porosz király és német császárnak, valamint igen
sok magas állású egyéniségnek. Kitéve a londoni, parisi, bécsi, müncheni és ham-
burgi kiállításoknál.

Cs. kir. enged. állat-por lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Mint állattápláló-szer, különö-
sen ajánlható a tej javítása, az étvágy hiányánál, telekzeti és emész-
tetési bajtalmaknál.

Cs. k. szab. mosdóviz (Restitutionsfluid) lovak számára. A túlterhelés előtt és után, mint
erősítő szer nem lehet eléggé ajánlani a Kwizda féle mosdóvizet lovak számára,
mert e szer megvédi a lovakat kúszérmek, köszvény, Rheuma, kiféjazomások ellen.
1 üvege ára 1 fnt 40 kr. (csak akkor valódi, ha ez üvege nyaka egy vörös
páriszalaggal van ellátva, melyen védjegyem látható.)

Erősítő takarmány lovak és marháknak, gyors felépülésére a tonkrement állatoknak és a
bizalmas előmozdítására. Kis ládában ára 6 fnt és 3 fnt. Csomagban 30 kr.

Lopátko-Vaseline, a pakók megvédésére és épen tartására különösen ajánlható. 1 do-
boz 1 fnt 25 kr.

Patkóragasz. Egy rudaes ára 80 kr.

Cs. k. szab. fertőztelenítő-szer istálló- és kloákákban. Egy csomag fél kilónyi 15 kr,
fél láda 1 fnt 40 kr, k egész láda 2 fnt 40 kr.

Disznópor mely a megbetegedett állatok helyreállítására nagy befolyással van és ki-
való praeservatív szer a gyuladások ellen. Egy nagy csomag 1 fnt 25 kr, egy kis
csomag 63 kr.

Mosdószappan a háziállatok borbetegségei ellen. 1 bádóg doboz a 100 gram 80 kr,
1 bádóg doboz a 3000 gramm 1 fnt 60.

Mindezen szerek, valódi minőségben, kizárólag csak a következő cégnél kapha-
tók: **Debreczenben**: Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában, Csanak József, Gerőly
Fülöp, Rickl József Zeinos üzletében. — **Bekes Csabán**: Biner B. néi — **N. Vára-
don**: Janky A., Kis Samuel. — **Miskolczon**: Dr. Csáthy Szabó István gyógyszerárá-
ban, Pasteiner Ferencz, Ujházy Kálmán, Mahr Károly és Nándor uraknál. — **Jasz-
Ladány**: Gressner Gyula gyógyszerésznél — **Szeghalom**: Kis Ferencz gyógyszerésznél.
Nagy Kállóban: Podhraczký Ferencznél. — **Nyiregyháza**: Szopka Adolf gyógytára-
ban. — **Szolnokon**: Horanszky gyógyszerésznél.

Főszékhelyi raktár: Korneuburgi kerületi gyógyszerár.

Azonkívül a koronaországok majd minden városa és mezővárosában
van rakhely, mi koronként a vidéki lapokban köztudomásra hozatik.

A ki gyártmányom utánzóinak nyomára vezet, 500 forintig terjedő jutal-
mat kap.

*Johann Nepomuk
H. W. Hoffmeister*

Tetemesen leszállított

olcsó áron

ajánl

KUNZ JÓZSEF és T^{SA}

satin,
creton, barege és
többféle
ruhaszöveteket.

Maria-celli

gyomor-cseppek;

jeles hatású gyógyszer a gyomor min-
den bántalmái ellen.

es felmulhatatlan az
étvágy-hiány, gyomor-
gyengeség, rossz szaga
lehellet, szék, savanyú
felbűfögés, kólika, gyom-
orhurut, gyomorgés
hugyóképződés, túlsá-
gaság, undor és hányás
főfajás (ha a gyomor-
ból ered), gyomorgés,
székzsorulat, a gyomor-
nak túlterheltsége étel
és ital által, gilisza,
lép- és májbetegség,
aranyeres bántalmak el-
len.

Egy üvege ára hasznalati utasítá-
sal együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V.
Emil Götti Nándor, Tamásy gyógyszerész
uraknál, Kun-Sat-Márton Batha Zoltán gyógy-
szertárában, valamint az osztr.-magyar birodal-
om minden nagyobb gyógyszerárában és ke-
reskedésében.

Központi székhelyi raktár nagyban és ki-
csinyben.

Brady Károly,
„az élegethöz” címzett gyógyszerárában
Kremsierben, Morvaországban.

CZIGELKAI

LAJOS-FORRÁS

kiváltképen jónak bizonyult
a gyomor-, bél-, hugyhó-
lyag- és tüdőbajok ellen,
a gumókór, esz, kösz-
vény ellen, a görvény-
kórok valamenynyi
alakja ellen, mint
szintén a bujako-
rok követke-
zményei ellen.

Európa
valamennyi á-
sványvízei között
a legnagyobb nat-
rou tartalmú viz
(1000 rész víz
tartalmaz 8-1612 rész
szénavasnitrát és 3-6210
szénavat) a dus savanyú
tartalmu borokkal a
legpezsgőbb
ital egyike.

Töltések a czigelkai forrás
igazgatóság által u. p. Bártfa
Felső-Magyarország.

ELADÓ

250—300 darab jobb minő-
ségű fésűsgyapjus tenyész anya
birka.

Értekezhetni Szunyogh Sza-
bolccsal Esztárban. U. p. Po-
csaj.

ELADÓ

egy Kölber testvérek-féle tel-
jesen jó karban levő **diszes
hajtó- (kucsir) kocsi.**
Megtekinthető Esztárban
(u. p. Pocsaj) Szunyogh Sza-
bolcsnál.

Hirdetés.

2813.
1884.

B.-Ujváros nagyközségben az 1884
év Augusztus hó 13-ik napján délelőtt
10 órakor a közvés házánál:

1) Árverés tartatik a
községi kisbirtokosság tulajdonát képező,
szán'ófoldben 3000, — legelőben 2000,
szőlős kertben 200 katasztrális holdat
meghaladó, egy tagban levő területen a
vadászati jognak, az 1884 év Augusztus
15-ik napjától 1890 augusztus 14-ik nap-
jáig bérbeadása fölött. Kikiáltási ár 20
forint évi bér.

2) Árlejtés tartatik egy
a községi belterületen levő hidnak tég-
laból kiépítése fölött. — Anyag és munka
a vállalkozó által adandó. Kikiáltási ár
232 forint.

A különös feltételek, térrajzok B.-Uj-
város község házánál megtekinthetők.
Kelt B.-Ujvároson 1888. aug. 7.
Hüse Gábor
főbíró.

Szamos bizonyítvány
alegelső orvosi
tekintélyektől

Érdemrendek
különböző
kiállításokról.

Harminez éven át jónak bizonyult.

Lyukas fogak kitöltésére

hatásosabb és jobb szer nincs, mint dr. POPP J. G.
cs. kir. udv. fogorvos foglombéja (Bécs, Stadt, Bog-
nergasse Nr 2), melyet mindenki maga egész könnyen
és fájdalom nélkül a lyukas fogba illeszthet, mely
után szilárdul a fogmaradékkal és foghússal össze-
forrva, a fog továbbromlását meggátolja s a fájdal-
mat megszünteti.

Anatherin-szájviz

Dr. POPP J. G. tr. és cs. kir. udvari fogorvos által
készített.

Gyökerez gyógyszer mindennemű fogfájás el-
len, mint szinte a szájüreg és a foghús mindennemű
betegsége ellen. Jónak bizonyult öblögető viz az
üdült torokbajoknál. Egy nagy palack ára 1 fnt
40 kr. egy közép 1 fnt, egy kicsi 50 krral.

Növényi fogporra, rövid használat után
a fogakat vakító fehérré teszi, anélkül, hogy azok
ártalmára volna. Ára dobozunkint 63 kr.

Anatherin-fogpástája üveg szelen-
ezékben 1 fnt 22 krral, jónak bizonyult fogtisztító
szer.

Illatos fogpástája a szájüreg és a
fogak ápolására s fenntartására a legkitűnőbb sze-
darajja 35 kr.

Fogólmá, igen gyakorlati s a legbizto-
sabb szer a lyukas fogak önölmozására. Ára dobo-
zunkint 2 fnt 40 kr.

Popp gyógy-növény szappana, a
legkitűnőbb piperezszer sömörök, kiütés, májfolt és
széplő ellen, a tiszta arczör előmozdítás és meg-
tartására, különféle bőrtkák ellen, egy db ára 30 kr.

Utánzás októli, melyet néhány gyáros
használ, óvunk miután a miénkhez hasonló cég-
jelvényeket használnak és termelvényeik a miénk-
hez igen hasonlítanak. Bevásárlásnál kérjük szigo-
rúan a cégre nézni.

Kapható Debreczenben: Rothschnek, Götti N
Muraközy K., Mihalovics L., Tamásy K., Orványi
Vessey V. gyógyszerárakban, Csanak József fész-
kereskedésében, Hadházi Szilay gyógyszer., H.-Bö-
szörmény: Korányi G. gyógyszer., Szoboszló: Tro-
csányi G. gyógyszer., Di-szeg: Kovács gy., Szathmár
dr. Lengyel M. gy., Bossin S., Böszörményi S. gy.,
N.-Kálló: Mandl S., Áveszda K. gy. Tiszalök: Pin-
tér P. gy., Munkács: Trarler gy., Szinyér-Váralfa:
Göbber E. gy., Nánás: Ujvari gy., Karczag: Báthory
gy., Derecske: Beliczany gy., B.-Ujfalú: Sárréty gy.
Nagyvárad: Nyíri G. Kacsák F. Ember I. gy., Janky
Antal, Huzella A. uraknál. N.-Károly: Jelinek, Fül-
lekly O. gy. Nyiregyháza: Szopka A. Lederer O.
gy. N.-Bánya: Hanzulovits gy., Somlyó: Ruszka Ig.
és társa, Tokaj: Reiner D. gy. B.-Ujváros: Tauder,
K., Madaras: Jung K. gy., Csáth: Székely A. gy.,
S.-A.-Ujhely: Reichard testvérek és Deutsch János,
Pintér P. gyógyszerészeknél.

ROBEY & CO MP

Budapesten üllői-ut 35.

szabadalmazott „ROBEY” gőzgép,

malmok hajtására a legjobb gép, nem igényel külön alapfalazatot, falazott kéményt, olcsóbb is, felül is mulja a fekvő
(stabil) gépet.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában. Piacz, SIMONFFY-ház.

1884/212
ELENOR